

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

1. เจตนารมณ์/หลักการ/แนวคิด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้มีกฎหมายกำหนดแผนขั้นตอนการกระจายอำนาจเพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะและการจัดสรรสัดส่วนภาษีอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว

2. สาระสำคัญ

2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ท้องถิ่น เป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา

2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริการ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง รวมทั้งมีอำนาจของตนเองโดยเฉพาะ

2.3 การกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นกระทำได้ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ โดยมีคณะกรรมการกระจายอำนาจ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

2.3.1 จัดทำแผนการกระจายอำนาจและแผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา

2.3.2 กำหนดการจัดระบบการบริการสาธารณะ

2.3.3 ปรับปรุงสัดส่วนภาษี อากร และรายได้

2.3.4 กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.5 ประสานการถ่ายโอนข้าราชการ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น และพนักงานรัฐวิสาหกิจ

2.3.6 เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการกระจายอำนาจ การอนุมัติหรือการอนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

2.3.7 เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร การงบประมาณและการรักษาวินัยทางการเงิน การคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.8 เสนอแนะและเร่งรัดการตราพระราชบัญญัติพระราชกฤษฎีกา ออกกฎกระทรวง ประกาศ ข้อบังคับ

2.3.9 เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้จัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรรเพิ่มขึ้น ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง

2.3.10 พิจารณาหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดระบบตรวจสอบและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

2.4 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ให้รับผิดชอบดำเนินการในกิจการที่ได้รับจากหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ ยกเว้น กิจการทหาร ศาลยุติธรรม และอัยการ

2.5 การจัดสัดส่วนภาษีและอากร เป็นการแบ่งรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ภาษีโรงเรือน ที่ดิน ป้ายและบำรุงท้องที่ ภาษีธุรกิจ ค่าธรรมเนียมรถยนต์ อากรต่าง ๆ ค่าภาคหลวง ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนและนิติกรรม ค่าธรรมเนียมการขออนุญาตและใบอนุญาตต่าง ๆ ฯลฯ

2.6 แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการดังนี้

2.6.1 ให้ถ่ายโอนกิจการบริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใน 4 ปี ได้แก่ การกิจซ้ำซ้อน การกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกระทบถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการกิจที่ดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล

2.6.2 กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในระยะแรก อาจคำนึงถึงความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ตามสภาพและปัจจัยอื่น ๆ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินระยะเวลา 10 ปี

2.6.3 กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ให้รัฐทำหน้าที่ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.6.4 กำหนดการจัดสรรภาษีอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภายใน พ.ศ.2544 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาล ไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบ และภายใน พ.ศ.2549 มีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาล ไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบห้า

2.6.5 ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดตั้งงบประมาณประจำปี

เอกสาร/แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม

คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, สำนักงาน.

คู่มือการปฏิบัติงานด้านการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2546.

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

